

Брюксел, 1.10.2015 г.
COM(2015) 481 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**за постигнатия напредък в изграждането на морски защитени територии
(съгласно изискванията на чл. 21 от Рамковата директива за морска стратегия
2008/56/ЕО)**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

за постигнатия напредък в изграждането на морски защитени територии (съгласно изискванията на чл. 21 от Рамковата директива за морска стратегия 2008/56/ЕО)

1. Въведение

В резултат от въздействието на човешкия натиск при много от морските видове в европейските морета се наблюдава намаляване на популациите, както и ограничаване на териториите на разпространение и местообитанията¹.

През последните две десетилетия Организацията на обединените нации непрекъснато изразява загриженост за състоянието на океаните и морското биологично разнообразие². По силата на Конвенцията за биологичното разнообразие ЕС се ангажира да гарантира опазването на 10 % от своите крайбрежни и морски територии. Този ангажимент е отразен и в 14-ата цел от целите за устойчиво развитие – да се опазят и използват устойчиво океаните, моретата и морските ресурси, за да се постигне устойчиво развитие³.

През 2011 г. Европейският съюз прие стратегия в областта на биологичното разнообразие за спиране на загубата на биологично разнообразие и влошаването на екосистемните услуги на негова територия до 2020 г. Според Директивата за местообитанията⁴ се изисква създаването на специални защитени територии, включително крайбрежни и морски местообитания. Освен това, Рамковата директива за морска стратегия⁵ (РДМС) на ЕС е насочена по-специално към защитата на морското биологично разнообразие.

РДМС изисква от държавите членки да приемат програми от мерки⁶ за постигане на добро екологично състояние на техните морски води⁷ до 2020 г. Програмите от мерки включват мерки за пространствена защита, допринасящи за създаване на последователни и представителни мрежи от морски защитени територии (МЗТ)⁸. Морските защитени територии са мярка, за защита на уязвими видове и местообитания, използвана в цяла Европа. По-конкретно, те включват:

¹ Европейска агенция за околна среда (2015 г.), Доклад за състоянието на околната среда.
<http://www.eea.europa.eu/soer-2015/europe/marine-and-coastal>

² Вж напр. Дневен ред 21, <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf> и резолюция на Общото събрание на ООН А/RES/66/288 - Бъдещето, което искаме, от 27 юли 2012 г.
<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/476/10/PDF/N1147610.pdf?OpenElement>

³ Резолюция на Общото събрание на ООН А/69/L.85 от 12 август 2015 г.,
http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/69/L.85&Lang=E

⁴ Директива 92/43/ЕИО

⁵ Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда (Рамкова директива за морска стратегия), ОВ L 164, 25.6.2008 г.

⁶ РДМС, чл. 13.

⁷ Морските води са определени от РДМС (чл. 3, параграф 1).

⁸ РДМС, чл. 13, параграф 4.

- географски определени морски територии,
- територии, чиято основна и ясно заявена цел е опазване на природата, и
- територии, регулирани и управлявани чрез правни или други ефективни мерки за постигане на тази цел⁹

Налице са доказателства, че добре управляваните европейски морски защитени територии имат положителни екологични ефекти. В морските резервати с висока степен на защита плътността на видовете¹⁰ се е увеличила средно със 116 %, растителната и животинската биомаса се е увеличила средно с 238 %, размерът на тялото при животните се е увеличил с 13 %, а богатството на видовете — с 19 %¹¹.

С приноса си към поддържането на здрава и устойчива природна среда в моретата и океаните ефективно управляваните МЗТ също така подпомагат услугите, които моретата и океаните предоставят. Следователно ролята на защитените морски територии се простира отвъд опазване на природата, тъй като те създават икономически ползи за обществото — те са зелената основа, върху която е изградена синята икономика. Например, цялостните ползи, генерирани от морските територии, включени в мрежата „Натура 2000“, се очакваше да достигнат приблизително 1,5 млрд. евро годишно през 2011 г. Тези ползи биха могли да достигнат 3,2 млрд. евро, ако обхватът на морските територии от „Натура 2000“ се удвои¹².

МЗТ генерират социално-икономически ползи по различни начини. С увеличаването на биомасата на видовете МЗТ могат да допринесат за възстановяване на рибните популации¹³. Има доказателства, които сочат, че положителните ефекти от МЗТ обхващат и съседни риболовни територии. Например, създаването на морския резерват при островите Колумбретес в Испания е увеличило улова в околните риболовни територии с около 10 % годишно¹⁴.

Чистата вода, здравите местообитания и изобилното морско биологично разнообразие също така стоят в основата на крайбрежния и морския туризъм. МЗТ могат да се превърнат в големи туристически атракции, които стимулират морските и крайбрежните икономики¹⁵. През 2012 г. туризмът във водосборния басейн на Големия бариерен риф в Австралия — морски парк и обект от Списъка на световното наследство — е генерирал приблизително 6,4 млрд. щатски долара в преки разходи,

⁹ За по-подробна информация вж. приложението, стр. 8.

¹⁰ Броят растения и животни в дадена територия.

¹¹ Fenberg, P. B., et al. (2012 г.) „The science of European marine reserves: Status, efficacy, and future needs“, *Marine Policy* 36(5), стр. 1012—1021.

¹² Европейска комисия (2013 г.), „Икономическите ползи от мрежата „Натура 2000“. http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/ENV-12-018_LR_Final1.pdf

¹³ Установено е, че добре управляваните МЗТ съдържат над 5 пъти повече обща биомаса от големи риби и 14 пъти повече биомаса от акули в сравнение с територии, в които е извършван риболов. Edgar, G. J. et al. (2014 г.) „Global conservation outcomes depend on marine protected areas with five key features“, *Nature* 506, стр. 216—220.

¹⁴ Sala, E. (2012 г.) „Here is one great way to save fish – and the fishing industry“ в *Tackling Science Challenges*, Harvard Business Review 85.

¹⁵ Австралийско правителство, Служба по околна среда и наследство (2003 г.) „The benefits of marine protected areas“. <http://www.environment.gov.au/system/files/resources/5eaad4f9-e8e0-45d1-b889-83648c7b2ceb/files/benefits-mpas.pdf>

5,2 млрд. щатски долара добавена стойност и еквивалента на над 64 000 работни места на пълно работно време¹⁶.

Накрая, чрез оздравяване на морската среда МЗТ могат да укрепят други морски екосистемни услуги, например асимилирането на отпадъци, защитата на бреговете и управлението на наводненията¹⁷. Бе изчислено, че определянето на мрежа от МЗТ на Обединеното кралство ще генерира парична стойност от 8,2 млрд. британски лири за регулиране на газовете и климата и 1,3 млрд. британски лири за кръговрата на хранителните вещества¹⁸.

В настоящия доклад се прави равностойка на постигнатия напредък от държавите членки в изграждането на МЗТ до края на 2012 г., съгласно изискванията на чл. 21 от РДМС. Основавайки се на работата на Европейската агенция по околна среда (ЕАОС) в областта на оценяването на мрежата от европейски МЗТ, докладът разглежда постигнатия напредък в изграждането на морски защитени територии от държавите членки (раздел 2), след което прави преглед на последователността и представителността на мрежите от МЗТ, съгласно изискванията на чл. 13, параграф 4 (раздел 3). В последния раздел е представен обзор на предстоящата работа. Към доклада са приложени две технически допълнения, които дават определения на използваната в доклада терминология, предоставят рамка на европейската и международната правна уредба за изграждане на МЗТ и съдържат таблици, илюстриращи данните, използвани в доклада.

2. Оценка на постигнатия напредък

ЕАОС ще публикува доклад за европейските морски защитени територии през 2015 г.¹⁹ Според тяхната оценка Европа е положила значителни усилия за определянето на МЗТ и изграждането на мрежи от МЗТ след влизането в сила на Конвенцията за биологичното разнообразие през 1993 г.²⁰ В края на 2012 г. 5,9 % от европейските морета²¹ бяха определени за МЗТ, но в Европа са налице големи регионални различия по отношение на обхвата на МЗТ. В три от десет морски

¹⁶ Управителен орган на морски парк Голям бариерен риф (2014 г.), „Great Barrier Reef Region Strategic Assessment – Strategic Assessment Report“. <http://elibrary.gbrmpa.gov.au/jspui/handle/11017/2861>

¹⁷ Potts et al. (2014 г.) „Do marine protected areas deliver flows of ecosystem services to support human welfare?“, Marine Policy 44.

¹⁸ Hussain et al. (2010 г.) „An ex-ante ecological economic assessment of the benefits arising from marine protected areas designation in the UK“, Ecological Economics, том 69, брой 4, стр. 828—838.

¹⁹ Европейска агенция по околна среда (2015 г.) „Морски защитени територии в европейските морета – обзор и съгласуване на бъдещите действия“.

²⁰ КБР изисква страните по нея да изградят системи от защитени територии. Вж. приложението, стр. 10.

²¹ ЕАОС определя територията за оценка, като използва ограничение от 200 морски мили от брега или равноотстоянието до държави извън ЕС, с изключение на Гърция, където е използвано ограничение от 6 морски мили. Морски защитени територии съществуват и отвъд тези граници, но те не са включени в анализа. По сходен начин морските защитени територии, защитаващи богатото биологично разнообразие в най-външните региони, бяха изключени от анализа поради ограничен географски обхват на РДМС. За повече информация вж. ЕАОС (2015 г.) „Пространствен анализ на морските защитени територии в европейските морета“, стр. 1—2.

подрегиона обхватът на МЗТ е по-висок от 10 %, докато в две регионални морета съотношението на МЗТ остава под 2 % през 2012 г.²² (таблица 1). Освен регионалните различия бяха наблюдавани и големи различия между обхвата на МЗТ в крайбрежни и в открити води (таблица 2). Следва да се отбележи, че обхватът на МЗТ е нараснал допълнително от 2012 г. насам, като някои държави членки са определили значителен брой МЗТ.

В доклада на ЕАОС са разграничени три типа МЗТ в Европа: морски територии по „Натура 2000“, МЗТ, определени съгласно регионални морски конвенции, и индивидуални национални МЗТ. Следва да се отбележи, че трите типа МЗТ може да се припокриват (т.е. дадена територия или част от нея може да бъде определена съгласно повече от един режим), предмет са на различни процедури по определяне и на различни правни изисквания.

2.1 Морски територии по „Натура 2000“

Мрежата от морски територии от „Натура 2000“ представлява голям успех, тъй като е най-големият единен източник на европейски МЗТ по отношение на обхвата. В края на 2012 г. тя обхваща над 228 000 км², което се равнява на над 4 % от европейските морета. Обхватът на „Натура 2000“ обаче е различен в отделните морски региони. В Северно море в широки граници и в Балтийско море морските територии от „Натура 2000“ обхващат съответно близо 18 % и 12 % от водите. В други региони, като Йонийско море, Адриатическо море и Макаронезия, обхватът на „Натура 2000“ остава под 2 %²³ (таблица 3).

По сходен начин обхватът на „Натура 2000“ е много по-висок в крайбрежните води²⁴. Териториите от „Натура 2000“ обхващат 33,3 % от разположените в близост до брега води, 11,3 % от крайбрежните води и само 1,7 % от откритите води²⁵. Следователно значителни особености на морската среда все още остават извън обхвата на териториите от „Натура 2000“. В същото време териториите от „Натура 2000“, подкрепени от Директивата за местообитанията, представляват солидна правна рамка за защита на териториите и устойчивото управление на човешките дейности в тях, и държавите членки, имащи излаз на море, увеличиха усилията си за отстраняване на съществуващите пропуски.

2.2 Мрежи от МЗТ, изградени съгласно регионални морски конвенции

Мрежите от МЗТ, определени съгласно регионални морски конвенции, се припокриват значително с териториите от „Натура 2000“ и с националните МЗТ. Въпреки това регионалните морски конвенции представляват важна платформа за сътрудничество между държавите членки за разработване и прилагане на екосистемен

²² Данни от базата данни на „Натура 2000“ и общата база данни на защитените територии.

²³ От 2012 г. някои държави членки са изградили значително повече обекти по „Натура 2000“, увеличавайки допълнително обхвата на МЗТ в определени територии.

²⁴ Това се дължи отчасти на първоначалното съсредоточаване върху земни участъци по Директивата за местообитанията и на липсата на знания за дълбоководните местообитания.

²⁵ Водите близо до брега обхващат зоната 0—1 морски мили, крайбрежните води обхващат зоната 1—12 морски мили, а водите навътре в морето обхващат зоната от 12 морски мили до края на територията за оценка. ЕАОС (2015 г.) „Пространствен анализ на морските защитени територии в европейските морета“.

подход при определянето и управлението на МЗТ. Това превръща РМК в един от двигателите на разширяването на мрежата от европейски МЗТ²⁶.

Регионът на Балтийско море бе първото регионално море в Европа, където обхватът надвиши 10 %. Когато Конвенцията за защита на морската среда в района на Балтийско море (HELCOM) оцени своята мрежа от МЗТ през 2010 г., обхватът достигна 10,3 %. През 2012 г. мрежата от МЗТ в Балтийско море обхваща 12,4 % от територията за оценка²⁷.

В определени територии от Североизточния Атлантически океан също се наблюдава значителен напредък. Един от примерите за това е територията на Северно море в широки граници, където обхватът на МЗТ е най-голям в Европа (близо 18 %). През 2012 г. МЗТ обхващат средно 3,2 % от територията за оценка в Североизточния Атлантически океан²⁸.

През 2012 г. обхватът на МЗТ достигна средно 9,7 % в територията за оценка на ЕАОС в Средиземно море. Поради липса на налични данни ЕАОС не успя да оцени обхвата на МЗТ в Черно море (таблица 4).

2.3 Национални МЗТ

Държавите членки определиха също така морски защитени територии за защита на особености от национален интерес. Тези територии могат да попадат в мрежата на „Натура 2000“, в мрежи от МЗТ съгласно РМК или да са самостоятелни. Степента на сближаване между мрежите МЗТ, определени съгласно различни режими, варира в отделните държави членки и достига средно равнище от 68,2 % в цяла Европа за националните територии и териториите по РМК (т.е. над две трети от общата територия, обхваната от национални и регионални МЗТ, е определена съгласно двата режима) и 54,5 % за националните територии и МЗТ от „Натура 2000“²⁹. Не бе възможно да се докаже, че множественото определяне увеличава степента на защита на МЗТ.

3. Последователни и представителни мрежи от морски защитени територии

Към момента не съществува всеобхватен за ЕС метод за оценка на последователността и представителността на мрежите от европейски МЗТ. Регионалните морски конвенции обаче имаха важна роля в определянето на критериите за оценка на последователността на мрежите от МЗТ. Конвенцията за защита на морската околна среда в Североизточния Атлантически океан (OSPAR), HELCOM и регионалният център за действие за специално защитените територии (RAC/SPA), създаден съгласно Конвенцията от Барселона, заедно с MedPAN в Средиземно море оцениха последователността на мрежите от МЗТ.

OSPAR определя екологичната последователност на мрежите от МЗТ по шест критерия: особености, представителност, повторяемост, свързаност, устойчивост и

²⁶ Вж. РДМС, чл. 5 и 6 относно регионалното сътрудничество.

²⁷ ЕАОС (2015 г.) „Пространствен анализ на морските защитени територии в европейските морета“.

²⁸ ЕАОС (2015 г.) „Пространствен анализ на морските защитени територии в европейските морета“.

²⁹ ЕАОС (2015 г.) „Морски защитени територии в европейските морета – обзор и съгласуване на бъдещите действия“.

адекватност/жизнеспособност³⁰. Първата оценка на мрежата от МЗТ съгласно OSPAR бе проведена през 2010 г. и показва, че тя не може да се счита за екологично последователна въз основа на пространственото разпределение на отделните МЗТ. През 2012 г. OSPAR направи опит за повторна оценка на екологичната последователност на своята мрежа от МЗТ, но не можа да достигне до изчерпателни заключения поради недостатъчност на съответните данни за разпределението относно видовете и местообитанията. През 2012 г. можеха да бъдат направени само груби оценки на пространственото оформление на МЗТ, което предполага, че е малко вероятно мрежата от МЗТ съгласно OSPAR да бъде екологично съвместима. Въпреки това мрежата показва първи признаци на последователност в определени подрегиони, напр. в Северно море в широки граници и до определена степен в Келтско море³¹.

HELCOM определи четири критерии за екологична последователност: адекватност, представителност, повторяемост на особеностите и свързаност. Въпреки нарастващия брой определени МЗТ на нейна територия, през 2010 г. HELCOM заключи, че мрежите от МЗТ в Балтийско море все още не са достигнали екологична последователност³².

През 2012 г. MedPAN-RAC/SPA оцени последователността на мрежата от МЗТ в Средиземно море въз основа на два критерия: представителност и свързаност. Тази оценка достигна до заключението, че средиземноморската мрежа от МЗТ не може да се счита нито за последователна, нито за представителна³³. Западно Средиземно море бе счислено за най-добре свързания регион в Средиземно море.

Като първи опит за разработване на общ набор от критерии и методология за оценка на последователността и представителността на мрежите от европейски МЗТ, през 2014 г. външни консултанти подготвиха проучване за Европейската комисия³⁴. Проучването установи, че мрежата от МЗТ в зоната на изпитване в Балтийско море не е последователна. Комисията ще продължи работата за допълнително прецизиране на методологията за приложими в цяла Европа оценки на мрежи от МЗТ.

4. Заключение и перспективи

Морските защитени територии представляват основни инструменти за пространствено управление с цел опазване на природата. Те могат да функционират като убежища за застрашеното биологично разнообразие на нашите морета и океани. Чрез подпомагането на устойчивостта на екосистемите ефективните мрежи от МЗТ създават ценни ползи за обществото. Тези социално-икономически ползи включват създаване на работни места, осигуряване на храни или регулиране на климата.

³⁰ OSPAR (2006 г.), „Guidance on developing an ecologically coherent network of OSPAR marine protected areas“, референтен номер 2006-3.

³¹ За повече информация относно критериите за екологична последователност и заключенията, вж. Johnson D., et al. (2013 г.) „An assessment of the ecological coherence of the OSPAR Network of Marine Protected Areas in 2012“.

³² Boedeker D., et al. (2010 г.) „Towards an ecologically coherent network of well-managed Marine Protected Areas – Implementation report on the status and ecological coherence of the HELCOM BSPA network“, Baltic Sea Environment Proceedings № 124A.

³³ Gabrié C., et al., (2012 г.) „The Status of the Marine Protected Areas in the Mediterranean Sea“, MedPAN & RAC/SPA. Ed: MedPAN Collection.

³⁴ Wolters H. A., et al., (2014 г.), „Proposal for an assessment method of the ecological coherence of networks of marine protected areas in Europe“. <https://circabc.europa.eu/sd/a/b993ca97-579c-4aee-8e0e-22794682ac16/MPA%20coherence%20report-final.pdf>

Следователно МЗТ са сериозен израз на сближаването между синята и зелената икономика.

След влизането в сила на Конвенцията за биологично разнообразие през 1993 г., мрежата от европейски МЗТ се разшири значително, обхващайки почти 6 % от европейските морета през 2012 г. Настоящият доклад показва огромния напредък, постигнат в изграждането на МЗТ в Европа. От 2012 г. насам са определени още МЗТ³⁵. Работата няма да спре до тук — ще бъдат положени допълнителни усилия, за да се гарантира, че поне 10 % от европейските морета са защитени чрез последователни мрежи от МЗТ³⁶.

Целите на Стратегията на ЕС в областта на биологичното разнообразие до 2020 г. се изпълняват във все по-голяма степен чрез политическата рамка на ЕС, която предоставя отлична възможност за определянето на интегрирано управление на МЗТ. Рамковата директива за морска стратегия, директивите за местообитанията и птиците, Директивата за установяване на рамка за морско пространствено планиране и преразгледаната обща политика в областта на рибарството съдържат разпоредби, които могат да насърчат разширяването на мрежите от европейски МЗТ в идните години.

С цел да осъществят пълния си потенциал МЗТ трябва да включват мерки за управление³⁷ и да се гарантират ефективен мониторинг и правоприлагане. Мерките за управление могат да включват планове за управление на самите МЗТ и мерки за пространствена защита в съседните територии като допълнителни мерки за увеличаване на ефектите от МЗТ. МЗТ следва да са неразделна част от морските пространствени планове в подкрепа на подхода за зелената и синята инфраструктура³⁸, за да се гарантира и подобри предоставянето на множество екосистемни услуги от същата територия. Този интегриран подход е от съществено значение също така за гарантиране, че натискът в моретата ще бъде ограничен и по този начин ще се засили устойчивостта на екосистемите.

Комисията ще продължи да подкрепя националните и международните усилия във връзка с определянето и ефективното управление на морските защитени територии, както и прилагането на други мерки за пространствена защита на морското биологично разнообразие. По-специално, Комисията ще:

- подкрепя държавите членки в ефективното и интегрирано прилагане на действащото законодателство чрез увеличаване на комуникацията или насоките, напр. в съответствие с чл. 11 от ОПП;
- насърчава общото разбиране на чл. 13, параграф 4 от РДМС;
- разработи допълнително европейска методология за оценка на последователността и представителността на мрежата от МЗТ;
- подкрепя държавите членки чрез съществуващите механизми за европейско финансиране, по-специално Европейския фонд за морско дело и рибарство и

³⁵ Например до края на 2014 г. зоните по „Натура 2000“, определени съгласно директивите за местообитанията и за птиците, са се увеличили с почти 320 000 km² спрямо прибл. 228 000 km² през 2012 г. — вж. http://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/nat2000news/nat37_en.pdf

³⁶ Виж цел 11 от Аичи в точка 2 на приложението към настоящия доклад.

³⁷ Oceana (2014 г.), „Management matters: Ridding the Baltic Sea of paper parks“. http://eu.oceana.org/sites/default/files/oceana_ridding_the_baltic_sea_of_paper_parks.pdf

³⁸ За повече информация вж. http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/index_en.htm

Програмата LIFE или чрез текущи процедури, като например биоеографските процедури в „Натура 2000“, с цел увеличаване на определените МЗТ, особено в открити води, както и ефективно управление³⁹ на МЗТ;

- насърчава приобщаващите структури на управление за МЗТ, които позволяват участие на много заинтересовани страни (напр. местни власти, местни общности, икономически участници и др.) в управлението на МЗТ;
- продължава, когато е необходимо, работата на европейско равнище за подкрепа на механизмите за ефективно правоприлагане и контрол на мерките за управление на МЗТ;
- насърчава научноизследователската дейност на европейско равнище и подкрепя усилията на държавите членки за запълване на съществуващите пропуски, възпрепятстващи ефективното управление и оценка на МЗТ⁴⁰;
- допринася за определяне на икономическите ползи от МЗТ⁴¹ чрез изготвяне на проучвания и сътрудничество с международни организации, като например ОИСР;
- гарантира европейско представителство на преговорите за споразумение за прилагане към Конвенцията на ООН по морско право (UNCLOS) за опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие в райони извън национална юрисдикция⁴² с цел по-функционалното прилагане на член 192 и член 194, параграф 5 от UNCLOS в тези райони.

Комисията ще изготви следващия доклад относно постигнатия напредък в изграждането на морски защитени територии в контекста на прилагането на РДМС, т.е. доклада на Комисията относно програмите от мерки, представени от държавите членки⁴³. Настоящият доклад ще предостави основа за тази оценка. Постигнатият напредък в изграждането на МЗТ в Европа ще бъде оценен също така през 2019 г., когато Комисията извърши оценка на първия цикъл от прилагането на РДМС⁴⁴. С полагане на допълнителни усилия на всички равнища следва да бъде възможно постигането на целите, заложи в европейското и международното право и в политиките, както и увеличаването на обхвата на МЗТ в Европа с над 10 %⁴⁵ до 2020 г.

³⁹ Комисията е финансирала редица научноизследователски проекти в тази област (вж. например MESMA, <http://www.mesma.org/>).

⁴⁰ Виж например документ № 18 относно позицията на Европейския морски съвет „Achieving Ecologically Coherent MPA Networks in Europe: Science Needs and Priorities“, април 2013 г. http://www.esf.org/fileadmin/Public_documents/Publications/EMB_PP18_Marine_Protected_Areas.pdf

⁴¹ Чрез специализирано проучване.

⁴² Наскоро Общото събрание на ООН взе решение за започване на междуправителствени преговори през 2016 г. относно споразумението за прилагане на UNCLOS за опазване и устойчивото използване на биологичното разнообразие в районите извън национална юрисдикция (Резолюция A/69/L.65 от 19 юни 2015 г.).

⁴³ Държавите членки изпращат своите програми с мерки на Комисията до 31 март 2016 г.

⁴⁴ РДМС, чл. 20.

⁴⁵ Вж. цел 11 от Аичи в точка 2 от приложението към настоящия доклад.